

Program för Farsta Strandpark 18-12-21

Nivå landskapsarkitektur har på uppdrag av Trafikkontoret, Park- och stadsmiljöavdelningen, tagit fram en programhandling för Farsta strandpark. Denna programutredning är framtagen i samarbete mellan Trafikkontoret, Farsta stadsdelsförvaltning och Nivå landskapsarkitektur.

Medverkande Stockholms stad:

Magdalena Möne - Projektledare, *Trafikkontoret*
Jan Ekman - Parkingenjör, *Farsta stadsdelsförvaltning*
Sebastian Rigi - Koordinator stadsutvecklingsfrågor,
Stockholms stad

Medverkande konsulter:

Nivå Landskapsarkitektur:
Göran Lindberg
Evelina Skogelid
Ludvig Bratt

Medverkande i dialog:

Förvaltningar på Stockholms stad:
Exploateringskontoret
Farsta stadsdelsförvaltning
Idrottsförvaltningen
Miljöförvaltningen
Stadsbyggnadskontoret
Stockholm vatten och avfall
Trafikkontoret

Referensgrupper Farsta stadsdelsförvaltning:
Rådet för funktionshinderfrågor
Pensionärsrådet
Elevråd åk 7-9 från 4 skolor: Kvickentorpsskolan,
Gubbängsskolan, Hökarängsskolan Farstagrundskola/Adolf
Fredriks musikklass
Klass 9C Kvickentorpsskolan
Parkleksbesökare Farstaängens parklek (enkätsvar och
intervjuer)
Tubens seniorverksamhet (enkätsvar)

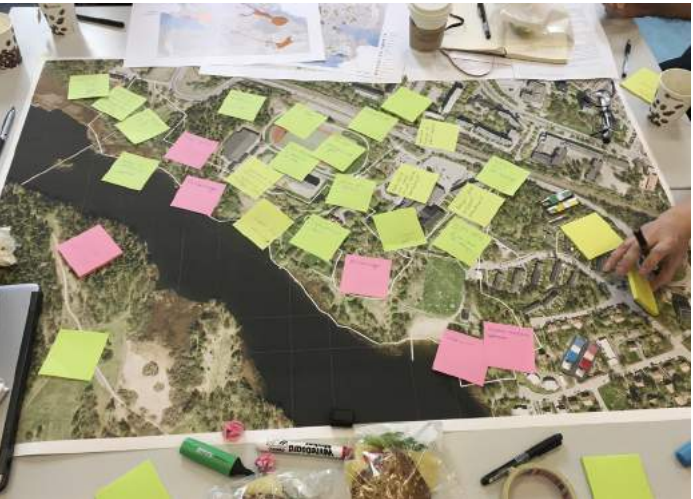

Bild från workshop med förvaltningar på Stockholms stad

Innehållsförteckning

Bakgrund	04	Förslag	10	Fördjupningar av förslag	26
Inledning		Historiska referenser		Fördjupningar fyra platser:	
Farsta strandpark stadsdelspark		Moderna referenser		- Pelousen	
Stadsutveckling kring parken		Vegetation		- Farsta IP	
Samordning		Slingor och siktlinjer		- Farsta gård	
Dialog		Programmering och aktiviteter		- Trekanten	
Historia		Förslagets delar, verktygslåda:			
		- Noder			
		- Entreer			
		- Stämningsväckare			
		Illustrationsplan			
		Belysning			
				Källförteckning	35

Bakgrund

Inledning

Farsta stadsdelsområde växer. Det gör att stadsdelsområdets grön- och rekreationsytor blir allt mer viktiga då fler kommer att vistas och passera här. Det är av stor vikt att planera ytorna så att de är attraktiva och går bra att sköta. Av den anledningen har Stockholms stad tagit fram en ny parkplan för Farsta stadsdelsområde.

I parkplanen beskrivs det övergripande och långsiktiga arbetet med Farsta stadsdelsområdets parker. Där lyfts Farsta strandpark fram som ett av de parkområden som ska utvecklas till Stadsdelspark.

Farsta strandpark är ett 12 hektar stort parkområde som ligger vid Magelungens norra strand, söder om Farsta centrum. Inom parkområdet ligger Farsta strandbad och Farsta gård med anor från 1300-talet. I nordväst finns en gångbro till friluftsområdet Farstanäset. Genom parken går en strandpromenad som går att följa från naturreservatet Rågsveds friområde till Flatens naturreservat.

Programmet är en fördjupning av parkplanearbetet. Syftet med programmet är att utreda hur parken utvecklas på bästa sätt för att möta dagens och framtida behov. Programmet ska fungera som underlag för Farsta stadsdelsförvaltning när parken succesivt utvecklas. Det ska också vara ett stöd för planerare inom staden som utvecklar parkens närområde.

Parken ska utvecklas till en stadsdelspark med stort och varierat utbud. Parken får tydliga entréer och en variation av målpunkter. Farstastråket som leder från Farsta centrum stärks med konst, blomsterprakt och nya vistelseytor. Parken är till största del bullerskyddad och kan därmed erbjuda lugn och ro. Storleken innebär att parken även kommer kunna erbjuda idrott och rekreation för människor i olika åldrar och med olika behov. Längs slänterna och på höjderna finns flera fornlämningar som ska lyftas fram. Kulturmiljön kring Farsta gård stärks med nyplanteringar och genom trädvård. Parken framför gården kommer fortsätta att fungera för både picknick och evenemang. Farstastrandsbadet kommer även i framtiden locka till besök och vid badet tillkommer lek och sittplatser. Pelousen, den fint formade grässlänten vid bron över till Farstanäset utvecklas till en naturlig målpunkt med vattentema.

Arbetet med parkprogrammet har förankrats genom ett dialogarbete både internt mellan förvaltningar i staden och referensgrupper med berörda medborgare.

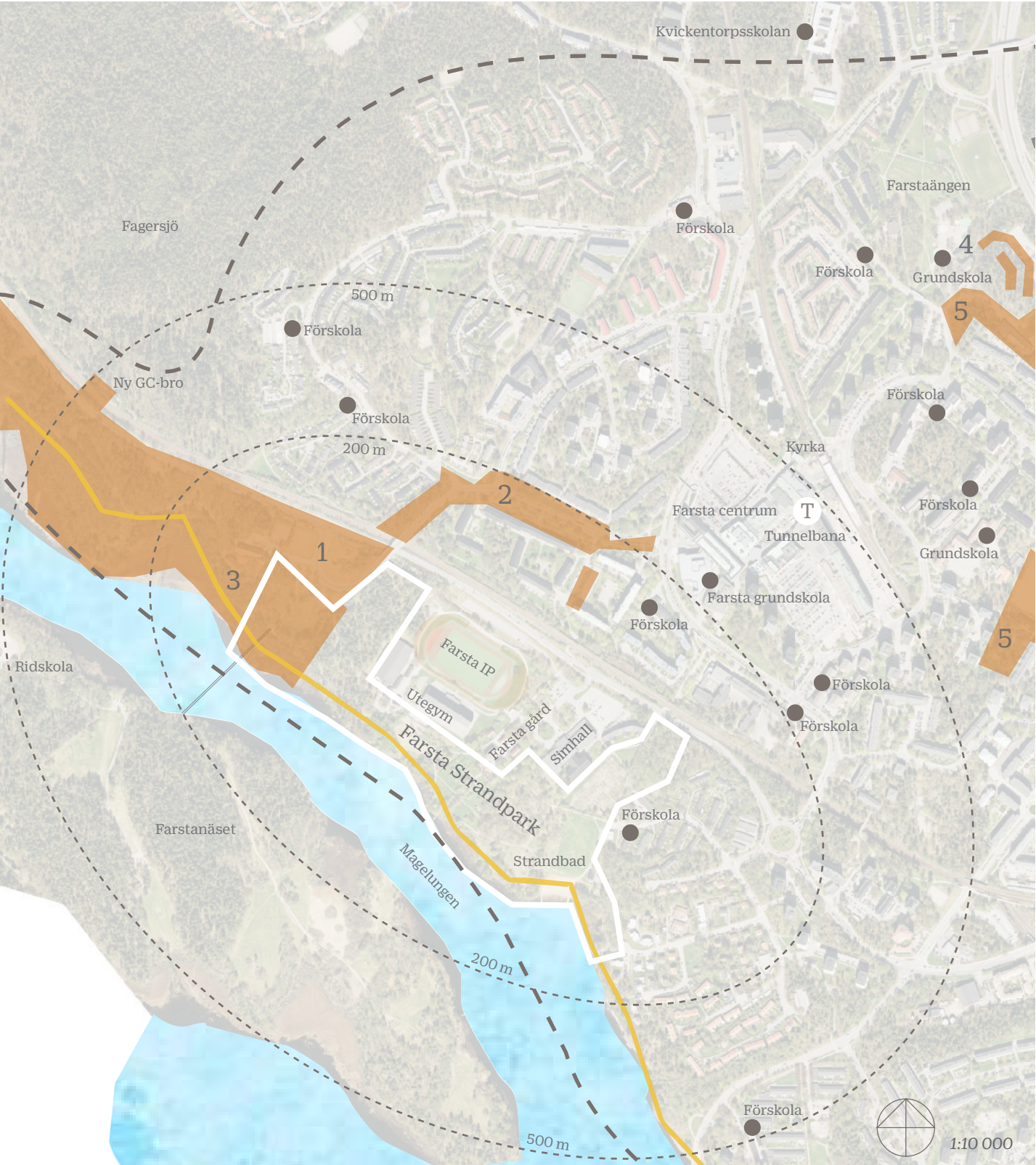
Farsta Strandpark stadsdelspark

Farsta strandpark ska enligt ”Parkplanen för Farsta stadsdelsområde” utvecklas till stadsdelspark. I fokusområde Farsta planeras det för 8000 bostäder de kommande 10-15 åren vilket kommer ställa högre krav på kvalitativa parker. Flera av dessa nya exploateringar ligger inom gångavstånd till Farsta Strandpark. Området föreslås utvecklas med en stor variation av aktiviteter. Även platser för ro och vila behöver tillskapas. Farsta strandpark har ett bra läge ur bullersynpunkt och väldigt få ytor är bullerstörda.

I ”Parkplanen för Farsta stadsdelsområde” står följande krav på en stadsdelspark: Stadsdelsparker finns från olika epoker. De kan definieras som en större kultiverad park, minst 5 ha, med öppna gräsytor (minst 50 meter breda) och träd. En stadsdelspark ska innehålla flera sociala värden t.ex. lek, sport, sitta i solen, picknick, mötesplats, blomprakt och pulka eller skridskoåkning. Stadsdelsparker ska ha en funktion som social mötesplats i stadsdelen och är ofta ett utflyktsmål, ett smycke, som formats efter rådande stilideal och behov av innehåll. De innehåller ofta skötselintensiva element som vattenkonst och blomsterprakt och har många besökare.

Platsen innehåller i dag en sekvens av olika rum och karaktärer bland annat Farsta gårds kulturmiljö, Farsta strandbad, utegym, hållmarkstallskogar, lövskogar, parkträd, naturstränder, bryggor, gräsmattor och planteringar. Insprängt i parken ligger också en simhall och Farsta IP, med bland annat ishall, boulebanor och utomhusplan.

De olika miljöerna skapar goda förutsättningar för en framtida stadsdelspark med en mångfald av uttryck och funktioner.

Stadsutveckling kring parken

Farsta är en utav flera tyngdpunkter som pekats ut i Översiktsplanen. Programmet för Tyngdpunkt Farsta innebär nästan en dubbling av antalet bostäder i stadsdelen, till dagens ca 10 000 bostäder föreslås ytterligare drygt 8000 bostäder. Utöver bostäder föreslår programmet handel, verksamheter och de allmänna funktioner som en tyngdpunkt och en kraftigt ökad befolkning kräver, som förskolor, skola, parker, och grönstruktur.

1. Magelungens strand: Planförslaget visar en utbyggnad med 900 bostäder, 3 förskolor, ombyggnad av Magelungensvägen till urbant stråk och en ny gång- och cykelbro till Fagersjöskogen samt två nya parker; Skogsparken och Pelousen och två nya bryggor.

2. Nykroppagatan: 238 bostäder varav 154 hyresrätter och 84 bostadsrätter.

3. Magelungens Strandpromenad: rekreationsstråk som sträcker sig från Fagersjö till Drevviken. I projektet ingår bland annat sittplatser, bryggor och skyltning samt att göra stråket mer tillgängligt.

4. Burmanstorp: Planerat för ca 375 lägenheter

5. Telestaden: Området föreslås innehålla uppemot 3000 lägenheter, men även två grundskolor, förskolor, service, handel och verksamheter.

Samordning

Magelungsprojektet och utvecklingen av Nykroppagatan ligger båda i nära anslutning till parken. Dessa två projekt innebär tillsammans ca 1000 nya bostäder.

Stockholm vatten och avfall har förslag på tre LÅP-åtgärder (Lokalt åtgärdsprogram för god vattenstatus) inom området. En i Pelousen, en nedanför IP och en nedanför Rödkindavägen.

Magelungens strandpromenad löper genom området och innebär på flera ställen nya vägdragningar för att tillskapa tillgängliga stråk. Projektet innehåller bland annat en ny solbrygga, en multifunktionell sittmöbel vid strandbadet samt en liten småbarnslek i områdets östra del.

Dialog

Som ett led i programarbetet har en medborgardialog genomförts. Det finns flera mål med dialogen:

- Ta vara på invånarnas idéer till parkens utformning,
- Ta vara på invånarnas kunskaper om platsen
- Skapa förankring hos Farstaborna om kommande förändringar.

Farsta Stadsdelsförvaltning har arbetat med uppsökande dialog under perioden mitten av september till mitten av oktober 2018.

Idéer och input från dialogen har varit till stor hjälp i utformande av parken. I planen på denna sida kan man se vilka kommentarer som vi har gått vidare med och på vilken plats de kommer att realiseras. Ett stort fokus har legat på aktivitet och orientering men också att göra Farsta strandpark till ett besöksmål både för boende och tillresta året runt.

1951

1901

Farsta Gård, 1920-tal

Historia

Ursprunget till Farsta – Farsta gård, har en rik historia som sträcker sig tillbaka till 1300-talet. Området kring Magelungen har en ännu äldre och rik fornhistoria med mängder av fornminnen så som runstenar, fornborg och brons- och järnåldersgravplatser.

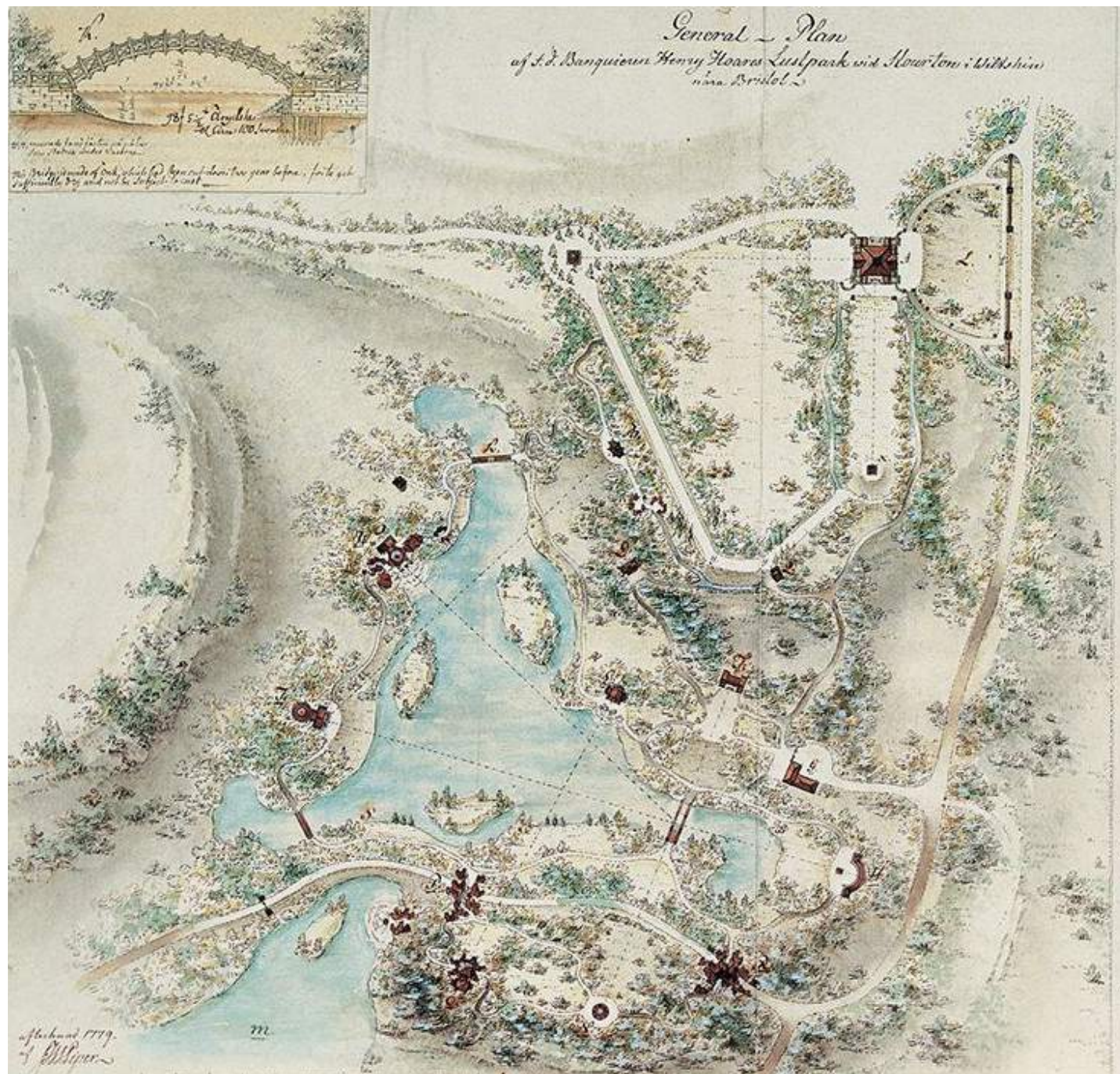
Södertörns villastad låg beläget där Farsta ligger idag, mellan sjöarna Magelungen och Drevviken. Vid 1900-talets början uppfördes de första stora villorna men på grund av bristande kommunikationer utvecklades det aldrig till någon villastad. Flera av villorna som byggts revs när det moderna Farsta skulle byggas men några ursprungliga villor finns kvar.

Det moderna Farsta byggdes som en ABC-stad med Arbetsplatser, Boende och Centrum enligt Stockholms generalplan 1954. Farsta centrum ritades av arkitektkontoret Backström & Reinius och invigdes 1960. Då var det Sveriges största och modernaste stadsdelscentrum och är samtida med Vällingby centrum, som byggdes under samma tidsperiod också med planideal ABC-staden.

Historisk markanvändning

Magelungens norra strand var fram till sekelskiftet ren landsbygd formad av det småskaliga jordbruk som det kuperade landskapet möjliggjorde. Marken hörde till Farsta gård som också ligger i anslutning till stranden. På de historiska kartorna kan man se att området norr om Magelungen bestod av omväxlande skog och åker. Av kartan framgår också att endast små områden vid Magelungen brukats som äng.

Förslag

Stourhead

Stowe Gardens

Historiska referenser

Den engelska landskapsparken har inspirerat många parkanläggningar, både i Sverige och runt om i världen, och är utgångspunkt när vi tittar på utveckling och förnyelse av Farsta strandpark. Redan idag är parken ett rikt och varierat natur- och parkområde med många kvalitéer som återfinns i den historiska landskapsparken. Några teman att arbeta vidare med och lyfta fram är förstärkning och skapande av siktlinjer, förtydligande av nya och gamla målpunkter samt tillägg av stämningsväckare. Det stora parkrummet som helhet och kontrasten mellan det slutna och det öppna bör också tydliggöras och parken bör upplevas som en samtida tolkning utan att bli historiserande.

Utkiksplats, Hammersholm

Bulltofta rekreationsområde

Landskapspark i Hamburg

Laasby Sea Park, Danmark

Moderna referenser

Många nutida och nya landskapsparkar runt om i Sverige och Europa arbetar på ett förtjänstfullt sätt med landskapets befintliga karaktär eller med nyskapade gröna miljöer som plockar upp platsen och omgivningarnas karaktär och potential.

Bulltofta rekreationsområde i Malmö är ett exempel där man har börjat från start med en nedlagd flygplats och åkermark som startpunkt. Parken planterades endast med små häckplantor som under ca 40 år har utvecklats till rik och varierad landskapspark med siktlinjer, vattenstråk, slutna skogspartier, öppna ängsytor och utsiktspunkter. Helt enkelt en mycket lyckad och välanvänd park i Malmös ytterområde.

De två danska parkreferenserna är Laasby Sea park av Labland Architects och Hammersholm på Bornholm av Erik Brandt Dam Arkitekter. I Laasby är vattnet i form av tre dammar det samlande elementet kring vilket parken och rörelsestråk förhåller sig till. Till detta adderas målpunkter, noder och funktioner som alla förenas och sammanbinds med genomtänkta siktlinjer mellan parkens olika delar.

I exemplet Hammersholm finns en tydlig gestaltning av utsiktsplatser och noder i ett vackert uppvuxet kulturlandskap där landskapets kvalitéer lyfts fram och förstärks.

I dessa referenser finns inspiration till Farsta strandpark i både den lilla och stora skalan.

Åtgärder

1. Plantering för tydligare rumslighet samt fördröjning av vatten vid kraftiga skyfall
2. Plantering för att framhäva kulturmiljö
3. Plantering vid entrézon
4. Gallring för utblick mot Magelungen och Farstanäset
5. Framgallring av ek och al
6. Gallring för tydligare rumslighet
7. Gallring för att framhäva kulturmiljö
8. Gallring för ökad upplevd trygghet
9. Slutna skogspartier

Vegetation

Naturlandskapet

Naturen kring Magelungen är mycket varierad. Flera berg stupar brant ner mot sjön. På bergen växer ofta hällmarkstallskog eller unga krypande ekar. I sluttningarna finns mycket ek och hassel, antingen i rena bestånd eller i blandskog och längs stränderna växer det en hel del klibbal.

Ekologiska värden

Magelungens norra strand ligger i kanten av Storstockholms gröna kilar, Hanvedenkilen, och ingår som kärnområde enligt ESBO; ekologiskt särskilt betydelsefulla områden. Delar av strandzonen ingår, tillsammans med Farstanäset, i ett kärnområde för ek med relativt många ekar som har höga naturvärden. Partier av stränderna är opåverkade och har därmed höga naturvärden. De utbredda vassarna i nordvästra Magelungen utgör ett av Stockholms intressantare sjöfågelområden. Där gallring föreslås frihuggs äldre träd av ek, al och tall i kantzonerna. Nedtagna träd kan användas till faunadepåer i parken.

Nyplantering

För att stärka befintliga kvaliteter och eksambandet föreslås nyplantering av ädellöv. Pollineringen i området stärks med komplettering av färgstarka körsbärsarter och äppelträd av äldre inhemska sorter vid Farsta gård.

Rekreativa värden

Det är lätt att promenera längs norra Magelungen och strandpromenaden är välanvänd. Promenadvägen rör sig genom kulturhistoriskt intressanta miljöer och är ofta lagd i strandkanten intill vacker ädellövskog eller hällmarkstallskog med höga naturvärden. I delar löper stråket genom tätare vegetation vilket ger en varierad promenad där vyer mot vattnet avlöses av mer omslutande skogs- och vassmiljöer.

Åtgärder

1. Föreslaget läge vattentrappa/meandrande bäck
2. Dagvattendamm med vattenspegel
3. Alternativt läge meandrande bäck
4. Flytande våtmarker i skärmbassäng
5. Plantering för fördröjning av vatten vid kraftiga skyfall
6. Dagvattendamm vid entré

Vatten

Magelungens status

Magelungen är Stockholms näst största insjö efter in-tilliggande Drevviken. Magelungen sänktes med 1 meter under 1800-talet och är i programområdet relativt grund med djup på runt 1-2 meter. Näringsinnehållet har blivit bättre men är fortfarande högt och algblooming är vanligt på sommaren även om badkvaliteten är god. Magelungen har idag 'måttlig ekologisk status' och 'god kemisk status'. Till 2021 ska statusen upp till "god ekologisk status" och bibehålla "god kemisk status". Strandmiljöerna längs med Magelungens strand har ett rikt djurliv och bevaras till stor del i förslaget.

Hantering av dagvatten

Dagvattnet i parken kan vid normala flöden infiltrera i nya och befintliga grönytor precis som det gör i dagsläget. I Stockholms stads skyfallsmodell finns två problemområden där vatten ansamlas till en vattenväg vid kraftiga skyfall. Den ena, vid Farsta IP, föreslås få en stor vegetativ zon för att fördröja och ta hand om dagvatten innan det rinner vidare mot Magelungen. Den andra vattenvägen, längs Rödkindagatan, fördröjs med hjälp av en dagvattendamm.

Denna plats och förslag är utpekad av Stockholm vatten och avfall och är en av tre LÅP-åtgärder (Lokalt åtgärdsprogram för god vattenstatus) med målet att förbättra Magelungens vattenkvalitet. Den andra åtgärden är en ny skärmbassäng nedanför Farsta IP, där det redan idag finns en anläggning som renar och fördröjer dagvattnet som rinner ner i Magelungen. I den nya bassängen planteras flytande våtmarker för ytterligare vattenrening. Det tredje förslaget ska fördröja och rena dagvatten längs Pelousen. I dagsläget utreds två lägen för detta. Det ena läget ger ett skogsbäckslignade vattendrag. Det andra läget möjliggör ett mer byggt och stadsmässigt uttryck längs Pelousens kant för att tillföra kvaliteter så som vattenspel och lägen för sittplatser och broar, till parken. Båda förslagen kommer avslutas i en dagvattendamm. Eftersom både dammarna och bäckarna riskerar att stå torra i perioder ställs höga krav på utformning och material. Även pumpning av dagvatten kan bli aktuellt.

Slingor och siktlinjer

Idag finns ett omfattande vägnät i parken men hierarkin och tillgängligheten är svårläst. Genom att arbeta medvetet med slingor och siktlinjer förbättras och ökar orienteringsbarheten i park- och naturområdet. Inom projektet Magelungens strandpromenad tillskapas tillgänglighetsanpassningar genom Farsta strandpark och dessa föreslås stärkas ytterligare i punkter där tydliga kopplingar saknas med målet att öppna upp för större användning. Parkens möjligheter till siktlinjer är goda men är i flera fall igenväxta. Siktlinjerna från Farsta gård är extra viktiga och ska stärkas både genom de norra och södra alléerna. Utsikt väljs med omsorg vid gallring och många fina utblickar finns att tillskapa mot Farstanäset.

- Huvudstråk - ca 15 min
- Bad - centrum - ca 10 min
- Befintligt stråk
- Befintligt stråk som justeras
- Nytt/justerat stråk
- Nya gångstråk inom Magelungens strandpromenad

Programmering & aktiviteter

Planen redovisar befintliga och nya kvalitéer och funktioner som kan utvecklas och läggas till. Många av dessa aktiviteter och funktioner bygger på önskemål och idéer som tagits fram i olika forum för medborgarmedverkan. Viktiga aspekter att tänka på vid tillägg av aktiviteter är målgrupper som inte finns representerade i dagsläget samt årstidsaspekten, då Farsta strandpark redan idag har några vinteraktiviteter finns goda förutsättningar för utveckling.

Stämningväckare

Entreer

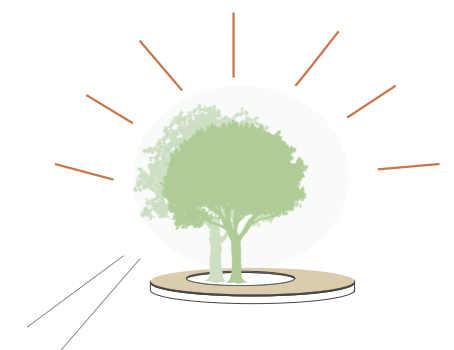
Noder

Förslagets delar - verktygslådor

För att skapa en orienterbarhet, ett signum och en helhet föreslås ett arbetssätt med en form av verktygslåda där möblering, material och skyltning återkommer i ett sammanhållet program. I verktygslådan finns murar som förtydligar entréer, cirkulära möbler som betonar viktiga noder och mötespunkter i området. Till detta program utvecklas och lyfts befintliga platser fram där utgångspunkten är att ta vara på befintliga kvalitéer och att förstärka dessa.

Materialkarta

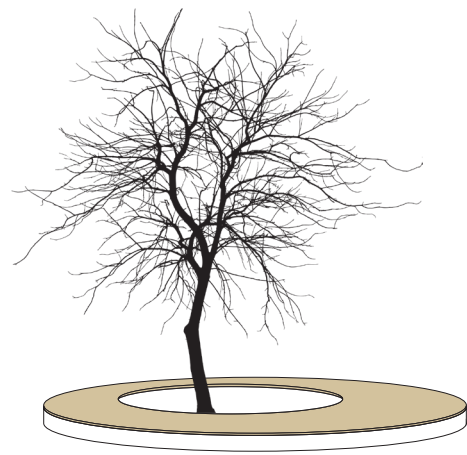
Tillägg i samverkan med platsen och med ett sammanhållet språk

Noder

I parken placeras rundlar, en cirkulär och bågformad möblering som lyfter fram viktiga noder och mötesplatser.

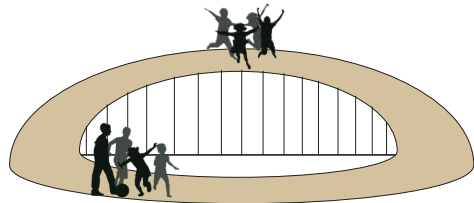
Möbleringen kan skapa utsiktsplatser, objektifiera naturvärden som stora träd och rama in vackra landskapsrum. Det cirkulära formspråket stödjer också funktioner som picknick, blomsterprakt och rörelseaktiviteter.

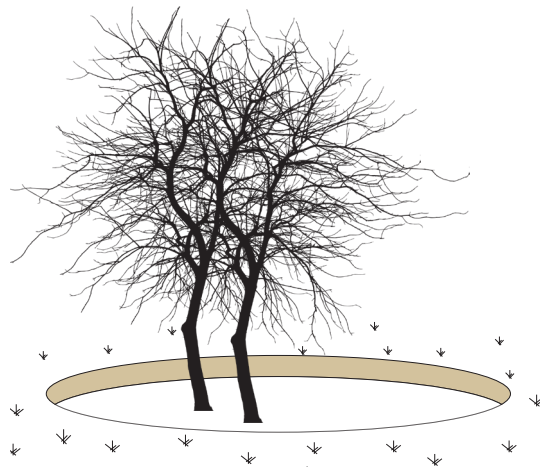
Markera träd/ sittyta

Lekplats

Markera former

Skapa rum

Inramning av träd kvällstid, Jordbro, Nivå

Utkiksplats, Hammersholm

Aktivitetsyta med inramande kant, Årstabergsparken

Entréer

Entréerna markeras och synliggörs med murar i form av gabioner med cortendetaljer och träyta som delvis skapar sittmöjligheter. Murelementet tar inspiration från platsen, exempelvis murarna vid Farsta gård, men är också en blinkning till Stockholms parkhistoria. I flera förorter till Stockholm från 40- och 50-talet återfinns stenmurar som entrémarkörer, inramningar och som stöd vid höjdskillnader. De gestaltades och ritades av Stockholms parkförvaltning genom arkitekter som Erik Glemme, Holger Blom och Sven Markelius.

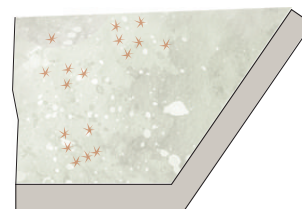
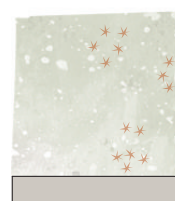
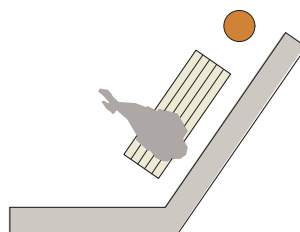
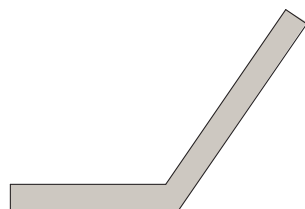
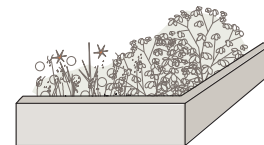
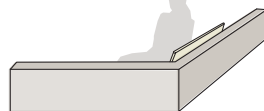
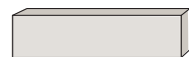
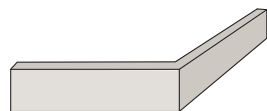
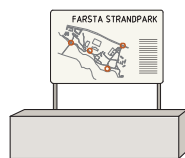
Mur vid Farsta gård

*Mur vid Kärrtorp C
Bild från Google maps*

*Mur med bänk, Hökarängen
Bild från Google maps*

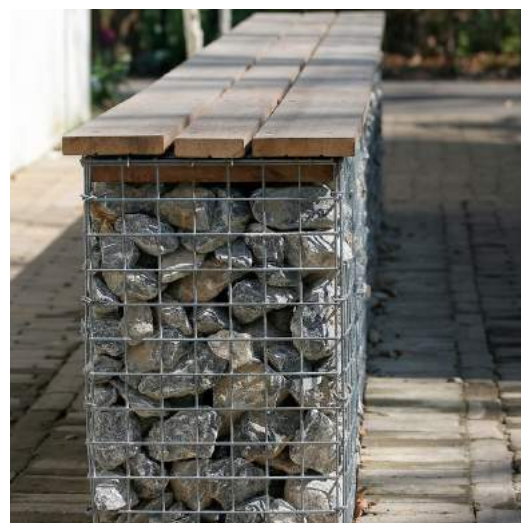
Mur och orienteringsskylt

Mur och sittplats

Mur och plantering

Mur i trä och corten

Gabionmur med träbeklädning

Gabionmur i cortenstål

Stämningsväckare

I den engelska landskapsparken används stämningsväckare som ett blickfång, en replik från en punkt till en annan eller som en aktivitet i landskapet.

I Farsta strandpark tillskapas stämningsväckare genom mindre tillägg och används för att lyfta fram befintliga kvaliteter och historia. Dessa kompletteras även med en stämningsgivande belysning anpassad för de olika platserna.

Tillägg av stämningsväckare:

- Berget i nordväst, intill de befintliga fornlämningarna föreslås ett lekfullt tillägg som även lyfter historien kring fornminnena.
- Björkudden, den gamla husgrunden och tillhörande murar från 1800-talet. Platsen gallras och lyfts fram. Grunderna förtydligas. Siktlinjer och utsiktspunkter förstärks.
- Bergspartiet i skogen intill Farsta gård. Här öppnar sig ett rum på hållarna under trädkronorna, platsen passar bra för konst.
- Bergsknallen alldeles öster om Trekanten, en viktig fond vid entrén, en plats för belysning av berget, skulpturer och en utkiksplats med vy över Magelungen.

Kollage: belysning av kulle vid Trekanten

Kollage: ljuskonstverk vid kullen intill Farsta Gård

Kollage: ljussättning tillskapar lekfullhet och mystik

Skulptur i landskapspark, Chateau La Coste, Provence

Utkikstorn

Historisk plats som förstärks med tillägg, Adaptation of The Roman Ruins of Can Tacó

Illustrationsplan

Farsta strandpark har redan idag många fina kvaliteter, aktiviteter och målpunkter som förfinas och kompletteras för att stärka parken som stadsdelspark, för både nuvarande och framtida brukare.

Kontrasten mellan öppet och slutet genom både vegetation och topografi finns i dagsläget. För att förstärka denna serie av öppna och slutna rum gallras brynzonerna i dalgångarna medan de mer slutna delarna på bergen behålls trädklädda. Slingor och siktlinjer tillgängliggörs och tillskapas för att öka orienterbarheten och skapa kopplingar både inom och utom parken. Parken innehåller idag flertalet aktiviteter och dessa framhävs och kompletteras för att passa en bredare målgrupp året runt. Redan idag är långfärdsskridskor på Magelungen populärt vilket stärks ytterligare med en ny påstigningsbrygga vid Pelousen. På sikt kan även samnyttjande av omklädning, duschar och bastu inne på IP öka attraktiviteten. Genom att använda en verktygslåda med entréer, noder och stämningsväckare skapas en samstämmighet som håller ihop parken och lyfter fram Farsta strandparks kvalitéer.

Parallellt med projekten Magelungens strand och Farsta strandpark planeras en fortsättning av ny bebyggelse längs med Magelungsvägen i östlig riktning. Man bör i detta arbete betona landskapets rytm mellan det slutna och det öppna, skogsbeklädda bergspartier med dramatisk topografi i kontrast med öppnare ängslandskap, dalsänkor och siktlinjer. Det är av högsta vikt att dessa ekologiskt värdefulla naturområden hanteras varsamt då de är betydelsefulla både som rika naturlokaler och spridningsvägar. Slutsatsen är att landskapskvaliteter inte bör gå förlorade när man planerar och bygger nytt utan att landskapselementen bevaras, blir läsbara och berikar, som element och öppningar i den kommande bebyggelsen.

Koncept öppet och slutet

Belysning

Belysningen i området är idag bra mot Magelungsvägen men sämre längs vattnet. Här finns det motstridiga intressen då ett policybeslut från staden önskar så lite belysning intill vattnet som möjligt samtidigt som feedbacken från workshops tryckte på mer belysning ur en trygghetssynpunkt. Ny belysning har adderats på en stig som upplevs särskilt otrygg, den används som gångväg till och från ridskolan på Farstanäset. Denna belysning skulle kunna anta formen av pollare om man inte vill belysa upp allt för mycket intill vattnet. En annan aspekt när det gäller trygghet är de mörka kullarna med tät vegetation. Dessa kullar aktiveras genom mindre ljusinstallationer som blir målpunkter även under den mörka halvan av året, utan att för den skull störa djurlivet.

Fördjupningar av förslag

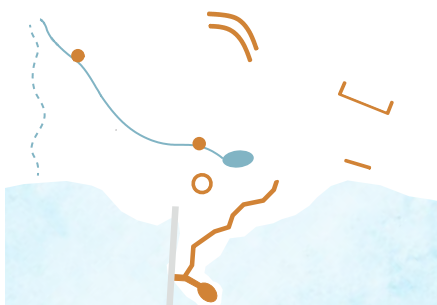
Pelousen

En stor kvalitet med dagens park är Pelousen med sina öppna gräsmattor. Pelousen ska upplevas som en finpark med väl klippta gräsytor och tydliga gränser mellan olika skötselnivåer. Under våren kan blomsterprakt från vårlökar ge en omhändertagen känsla.

Flertalet nya bostäder kommer byggas inom en omkrets av 500 meter från Pelousen (Magelungens strand och Nykroppagatan) och nya gångvägar tillgängliggör promenaden längs vattnet. För att möta det ökade besöksstrycket breddas Pelousen genom gallring i brynzonerna. Detta ger rummet en tydligare inramning och öppnar även upp för siktlinjer mot vattnet. Gallring mot vattnet föreslås främst kring Farstanäsbron med en zon på 10 meter.

Solläget i Pelousen tas tillvara med mjuka gradänger i den östra kanten för den som föredrar att sitta på plan mark. Vid Farstanäsbron placeras en ny brygga så att besökare och boende kan komma närmare vattnet. Vintertid fungerar bryggan som en påstigningsplats för långfärdsskridskor. En spång slingrar sig från bryggan och genom alkäret mot den gamla husgrunden vid Björkudden. Viktiga noder där vägnätet möts markeras med sitttrundlar, dessa rundlar ringar även in fina framgallrade alar intill gångstråket och erbjuder sittplatser.

I parkens västra del föreslår Stockholm Vatten och Avfall en meandrande bäck/vattentrappa. Denna har två alternativa lägen som båda slutar i en dagvattendamm. En gestaltad dagvattenlösning som löper synligt i parken och mynnar ut centralt i parkrummet har många fördelar och kan tillföra fina kvaliteter till Pelousen. Den befintliga gångvägen i väster justeras i läge för att ge större öppna gräsytor och koppla tydligare mot Nykroppagatan.

Tillägg

Vinterlek i pulkabacke

Spång vid vattendrag

Blommande scilla på våren

Pelouse i Schönbrunn, Wien

Vintersport på Magelungen

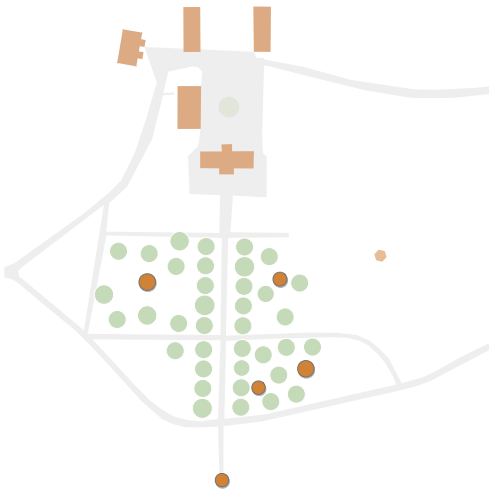
Farsta Gård

Farsta Gård är en av de mest besökta platserna runt Magelugnen och har en lång historia där dess skepnad har förändrats ett flertal gånger. Målet är att förtydliga och lyfta fram Farsta gårds kulturarv och möjliggöra för att aktiviteter så som midsommarfirande kan fortsätta ha en självklar plats.

Allén som går från Farsta Gård ned till vattnet är idag i dåligt skick. Här föreslås nya träd men också en breddning för att förtydliga allén och siktlinjen mot Farstanäset. Med utgångspunkt i allén planteras två äppellundar med gamla svenska sorter med variation i blomster och frukt.

Den sydvästra och nordöstra delen hålls öppen som evenemangsytor. I öster gallras stammar fram för sikt och en förstärkning av rumsligheten. Mot vattnet kan också några punkter gallras för att förstärka vattenkontakten och kopplingen mellan Farsta gård och Farstanäset.

Rundlar och sittflak placeras under äppelträden och kan användas för picknick eller som platser att finna ro. En rundel i form av en upprustad brygga placeras i förlängningen av allén och förstärker den historiska axeln genom Farsta gård.

Tillägg

Sittflak i Rågdalen, Nivå

Uteservering i park

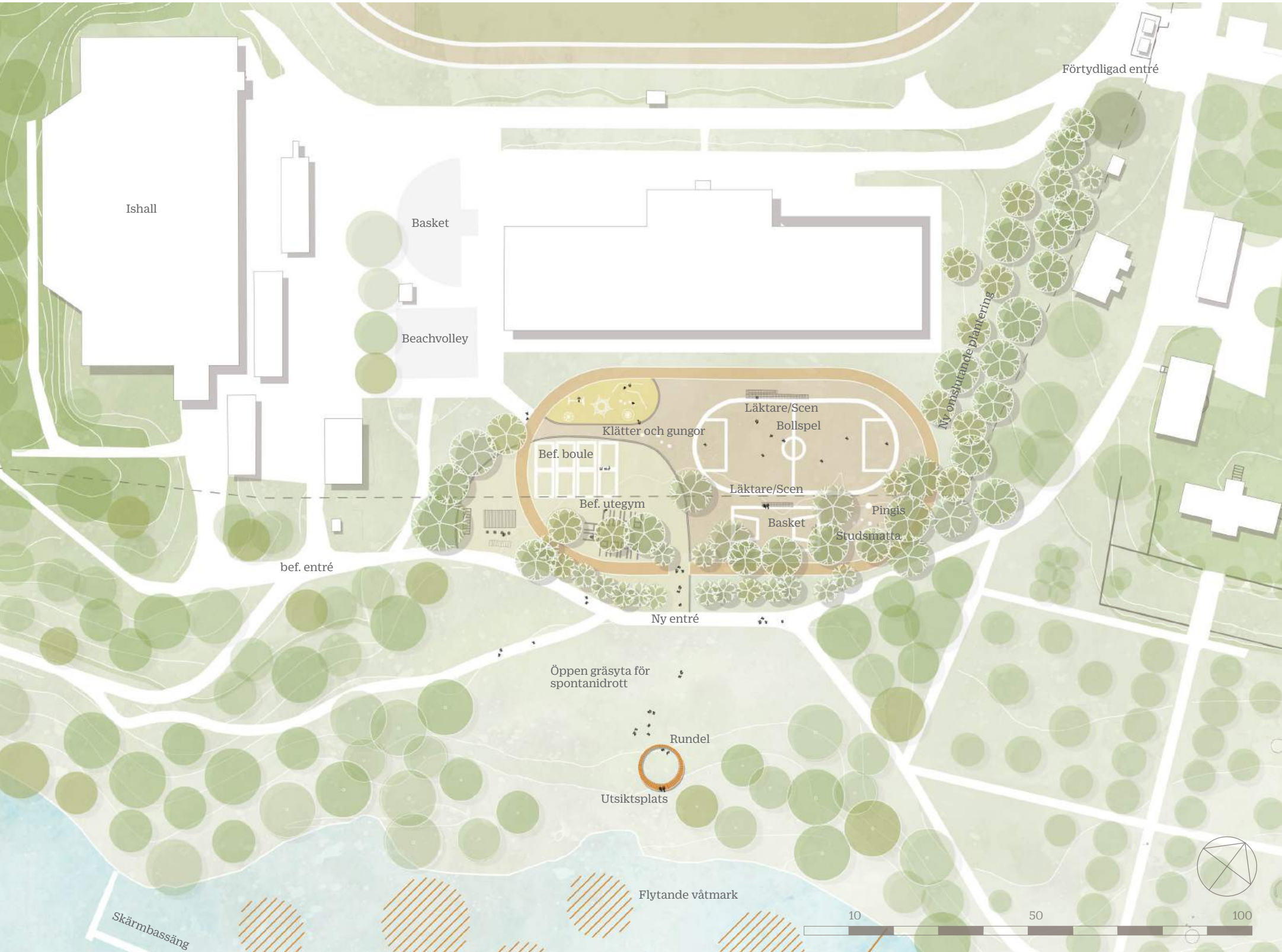
Vårblommor under äppelträd, Kristinebergs slottspark, Nivå

Klippta gångar mellan trädrader, Kristinebergs slottspark, Nivå

Ytor för evenemang

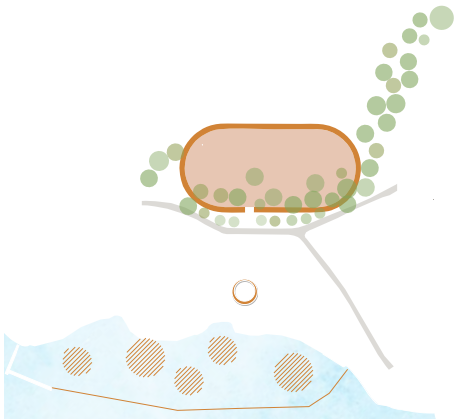
Farsta IP

Farsta IP är en viktig målpunkt i området och kompletteras med ytterligare aktiviteter utanför idrottsplatsen. Här kan utegym, boule, klätterväg, basket, ytor för dans och läktarlika sittmöbler komplettera det mer traditionella utbud som IP erbjuder. Tillsammans med öppna gräsytor för spontanidrott och vistelse blir denna plats ett viktigt nav i parken.

En inramande bård av träd som sluter runt IP hjälper till att förstärka kopplingen mot parken och vattnet, skapa tydliga entréer samtidigt som den bidrar till att fördröja dagvattnet som naturligt följer terrängen i detta läge vid kraftiga skyfall.

Stängslet som löper runt hela idrottsplatsen tas bort för att underlätta för rörelse till och från Idrottsplatsen samt integrera IP som en viktig parkdel och funktion i strandparksområdet.

En stor rundel placeras på den öppna gräsytan närmare vattnet och blir ett tydligt landmärke såväl som sittplats och utkiksplats. Härifrån kan man se skärbassängen med dess flytande våtmarker.

Tillägg

Aktivitetsyta

Vegetationsinramning av idrottsplats, Estadi d'atletisme Tossols

Multifunktionell rundel, Hammersholm
Bild från Krak.dk

Scen, läktare, flexibel yta, Carlsbergområdet Köpenhamn

Inramande rundel, Hammersholm

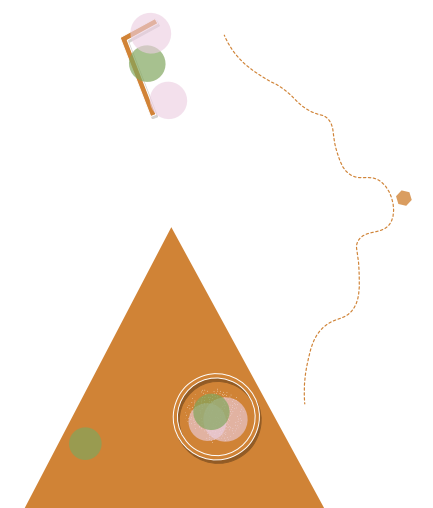
Trekanten

En viktig entrézon till parken är den genom gångtunneln över Magelungsvägen från Farsta centrum. Sträckan är även utpekad i "Farstastråket" och föreslås som en lämplig plats för konst. Här förstärks entrén med en mur med detaljer i corten och trä kompletterad med några mindre blommande träd.

Som en förlängning av entrézonen aktiveras platsen framför kolonilotterna, idag en triangulär, inaktiv och något övergiven parkyta. Formspråket för den nya parkdelen följer kolonilotternas indelningar och ränderna fylls med frodiga planteringar och häckar varvat med gångstråk med sittplatser.

En stor rundel välkomnar och markerar tre nya karaktäristiska träd som tydligt sticker ut med vårbloom och höstfärg.

Bergskärningen i öster gallras fram och belyses. Här anläggs även en enkel gångstig upp på berget där plats för konstverk och utsikt över parken föreslås.

Tillägg

Frodiga planteringar, Paris

Gångväg, Chateau La Coste, Provence

Skulpturer i landskapspark, ST-Margarethen, Burgenland

Planteringar med sittplatser och gångar, Berne Park, Ruhrområdet

Rundel med träd, Hammershus

Källförteckning

Bilder

Om inget annat anges är bilderna tagna av Nivå Landskapsarkitektur AB.

Sid: 12, 17, 19, 32, 34

Bilder över Hammersholm Helleristningsfelt
Fotograf Bjørn Pierri Enevoldsen

Sid: 7

Samrådsförslag Nykroppagatan
Illustration ÅWL Arkitekter för Stockholm Stad

Tillgänglig: <https://xn--v-xer-loa.stockholm/projekt/bostader-vid-nykroppagatan/>

Samrådsförslag Magelungens strand
Illustration Varg/Landskapslaget för Maxera

Tillgänglig: <http://insynsbk.stockholm.se/Byggochplantjansten/Pagaende-planarbete/PagaendePlanarbete/Planarende/?JournalNumber=2015-14704>

Magelungens strandpromenad
Illustrationer Karavan Landskap för Trafikkontoret

Tillgänglig: <http://karavanlandskap.se/rekreatiionsstrak-farsta-strandbad/>

Sid: 9

Karta 1901
Länna J112-75-25, Häradsekonomiska kartan 1901-06
Lantmäteriet

Karta 1951
Stuvsta J133-10I4f65, Ekonimiska kartan 1951
Lantmäteriet

Farsta gård
Foto Fru Lavett
Digitala Stadsmuseet
Licens: CC BY-NC-SA 2.5-SE

Tillgänglig: [http://digitalastadsmuseet.stockholm.se/fotoweb/Grid.fwx?archiveId=5000&search=\(IPTC187%20contains\(graark_10002351\)\)](http://digitalastadsmuseet.stockholm.se/fotoweb/Grid.fwx?archiveId=5000&search=(IPTC187%20contains(graark_10002351)))

Sid: 11

”General-Plan af f.d. Banquieren Henry Hoares Lustpark vid Stourton i Wiltshire nära Bristol, aftecknad 1779 af F.M. Piper. Kat.nr. 17”
Fredrik Magnus Piper och den romantiska parken
Kungl. Akademin för de fria konsterna och författare 1981

Stowe Gardens
Foshie, Flickr,
Licens: CC BY 2.0

Tillgänglig: <https://flic.kr/p/mmKQ3>

Sid: 12

Laasby Sea Park godkännande av Labland Architects

Tillgänglig: : <http://www.landezine.com/index.php/2018/06/laasby-sea-park-by-labland/>

Plan Bulltofta godkännande av Malmö Stad

Tillgänglig: <https://malmo.se/download/18.5f3af0e314e7254d70e17411/1491304947471/Omradeskarta.pdf>

Sid: 17

Gabionmur
Robin Bos, Flickr
Licens: CC BY 2.0

Tillgänglig: <https://flic.kr/p/6go42o>

Sid: 21

Gabionmur
Robin Bos, Flickr
Licens: CC BY 2.0

Tillgänglig: <https://flic.kr/p/6go42o>

Sid: 23

Utkikstorn
Stephen Edmonds, Flickr
Licens: CC BY-SA 2.0

Tillgänglig: <https://flic.kr/p/9tXAhk>

Sid: 28

Vinterlek
Kristoffer Engdahl, Flickr
Licens: CC BY-ND 2.0

Tillgängllig: <https://flic.kr/p/8Yz6sJ>

Spång
Ray Dumas, Flickr
Licens: CC BY SA 2.0

Tillgänglig: <https://flic.kr/p/5EdrC7>

Scilla
Jon Olav Elkenes, Flickr
Licens: CC BY 2.0

Tillgänglig: <https://flic.kr/p/6eXfSQ>

Skridskor
Oskar Karlin, Flickr
Licens: CC BY SA 2.0

Tillgänglig: <https://flic.kr/p/cjNve9>

Sid: 30

Uteservering
Michael Coghlan, Flickr
Licens: CC BY-SA 2.0

Tillgänglig: <https://flic.kr/p/H16gae>

Midsommarstång
Mawster, Flickr
License: CC BY-SA 2.0

Tillgänglig: <https://flic.kr/p/4Zeh7w>

Referensmaterial

Tidigare av Stockholms stad framtagna program och handlingar angränsande till programområdet:

Program för Tyngdpunkt Farsta
2016-06-01

Programhandling Magelungens Strandpromenad
2017-11-10

Magelungens strand - Gestaltningsprogram för allmän platsmark
2018-08-31

